

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVASIYALAR VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI**

“TARMOQLAR IQTISODIYOTI” KAFEDRASI

*Qo'lyozma huquqida
UDK: 338:6.01(575.1)*

NASULLAYEVA YOQUTOY NASIM QIZI

**KREATIVLIK - INNOVATSION OMIL SIFATIDA
IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDAGI IMKONIYATLARI**

**70310102– “Iqtisodiyot” (tarmoqlar va sohalar bo`yicha) mutaxassisligi
bo`yicha**

**Magistr
akademik darajasini olish uchun yozilgan**

DISSERTATSIYA

Ilmiy rahbar: Phd, dotsent G.R.Madraximova

Toshkent - 2023

Magistrlik dissertatsiya ishi "Tarmoqlar iqtisodiyoti" kafedrasida dastlabki himoyadan o'tgan. 24 - sonli bayonnoma « 21 » aprel 2023 y.

Ilmiy rahbar: dot. G.R.Madraximova

imzo

15.05.23
Sana

Talaba: Y.N.Nasullayeva

imzo

15.05.23
Sana

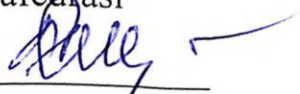
Dissertatsiya ishi Iqtisodiyot fakultetida 2023 yil " 15 " 05

№ 01 raqami bilan ro'yxatga olingan

"Himoyaga ruxsat etiladi"

"Tarmoqlar iqtisodiyoti" kafedrasida

Mudiri i.f.n., prof. I.Xotamov

" 3 " " may " 2023 yil

Himoya Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universitetida

2023 yil " 16 " may soat " 10⁰⁰ " da bo'ladi

Annotatsiya

Magistrlik dissertatsiya ishida quyidagi asosiy masalalar hal etildi: kreativlik innovatsion omil sifatida iqtisodiyotni rivojlantirishdagi imkoniyatlari ko'rib chiqildi. Ijodiy, iqtisodiy va ijtimoiy pragmatik faoliyatga yo'naltirilgan kreativlik, yangi g'oyalarni keltirib chiqarish, muammoli vaziyatlarni tezkor hal qilish zamonaviy iqtisod fanining dolzarb muammolaridan biridir. Bu boradagi tadqiqotlar, xulosa va takliflar o'z taraqqiyotining innovatsion salohiyatini topishdan manfaatdor iqtisodiyot uchun hayotiy ahamiyatga ega.

Bugungi kunda biznes muhitida foyda keltiradigan moddiy mahsulot emas, balki original g'oyalar, intellektual va madaniy ijodlar, dasturiy ta'minot, san'at asarlari va boshqalar. Iste'molchi mahsulotdagi ijtimoiy komponentni qadrlaydi, u ushbu mahsulotni sotib olayotganda oladi. Shu sababli, zamonaviy korxonalar xaridorni vositalarga ko'ra tanlashni qanday boshqarishni o'rganishlari kerak.

Ijodiy faoliyatning roli va ahamiyati zamonaviy dunyoda sodir bo'layotgan global jarayonlar bilan uzviy bog'liqdir. O'zbekistonda kreativ sanoat birlashmalarini rivojlantirish va takomillashtirish bo'yicha amalga oshirilayotgan holat tahlil qilindi. Tadqiqot ishimizda nafaqat yurtimizda yozilgan adabiyotlar, balki ko'plab xorijiy adabiyotlar sharhini keltirdik. Natijalar asosida ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqib, xulosalar berib tadqiqot ishimizni mazmunini boyitishga harakat qildik.

Kalit so'zlar: *kreativlik, innovatsiya, ijodiy faoliyat, kreativ iqtisodiyot, kreativ sanoat, kreativ mahsulot, ijodkorlik qobiliyati.*

Abstract

The following main issues were resolved in the master's thesis: the possibilities of creativity as an innovative factor in the development of the economy were considered. Creativity focused on creative, economic and social pragmatic activities, generation of new ideas, quick resolution of problematic situations is one of the urgent problems of modern economics. Researches, conclusions and proposals in this regard are of vital importance for the economy interested in expanding the innovative potential of its development.

In today's business environment, it is not material products that bring profit, but original ideas, intellectual and cultural creations, software, works of art, etc. The consumer appreciates the social component in the product, which he receives when buying this product. Therefore, modern enterprises must learn how to manage the choice of the buyer according to the means.

The role and importance of creative activity is inextricably linked with the global processes taking place in the modern world. Development and improvement of creative industry associations in Uzbekistan was analyzed. In our research work, we reviewed not only the literature written in our country, but also many foreign literature. Based on the results, we developed scientifically based suggestions and recommendations and tried to enrich the content of our research by giving conclusions.

Keywords: *creativity, innovation, creative activity, creative economy, creative industry, creative product, creative ability.*

MUNDARIJA

I.BOB.KIRISH	9
1.1. Dissertatsiya mavzusining asoslanishi va uning dolzarbligi.....	9
1.2. Tadqiqot maqsadi va vazifalari	11
1.3. Tadqiqotning asosiy muammolari va savollari	11
1.4. Tadqiqot obyekti va predmeti	12
1.5. Tadqiqotning ilmiy yangiligi.....	12
1.6. Dissertatsiya tarkibining qisqacha tavsifi.....	12
II BOB. ADABIYOTLAR SHARHI	14
2.1. Kirish	14
2.2. Mavzuga oid ilmiy-nazariy qarashlar.....	14
2.3. Mahalliy me`yoriy-huquqiy hujjatlar sharhi	23
III-bob. TADQIQOT METODOLIGIYASI	31
3.1. Tadqiqot dizayni.....	31
3.2. Ma`lumotlarni to`plash jarayoni.....	31
3.3. Tahlil uchun qo`llaniladigan usullar	31
3.4. Tadqiqotni o`tkazish uchun zarur sharoitlar.	32
3.5. Tadqiqot jarayonida kutilayotgan muammolar va ularning yechimi	32
3.6. Tadqiqotdan kutilayotgan ilmiy va amaliy natijalar	33
IV-bob. TAHLIL VA NATIJALAR	34
4.1.Kreativlik innovatsion omil sifatida iqtisodiyotni rivojlantirishdagi imkoniyatlari.....	34
4.2. O`zbekistonda kreativ sanoat birlashmalarini bo'yicha ko'rsatkichlar tahlili .	44
4.3.Kreativlikdan iqtisodiyotni rivojlantirishda innovatsion omil sifatida foydalanishning xorijiy davlatlar tajribasi.....	61
V-bob. XULOSA	70
5.1. Tadqiqotning asosiy ilmiy - amaliy yangiligi va natijalari.....	70
5.2. Tadqiqotning asosiy taklif va tavsiyalari	72
5.3. Kelgusi tadqiqotlar uchun takliflar.....	72
FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO`YXATI	73

I BOB. KIRISH

1.1. Dissertatsiya mavzusining asoslanishi va uning dolzarbligi

Zamonaviy dunyoning holati barcha ijtimoiy-iqtisodiy va ijtimoiy-siyosiy jarayonlarning globallasuvi, qadriyatlar tizimi va qarashlarning o'zgarishi, axborot maydoni va aloqa tizimlarining haddan tashqari to'yinganligi bilan tavsiflanadi. Ijtimoiy-iqtisodiy vaziyatni hisobga olgan holda shuni ta'kidlash kerakki, bozorning noaniqligi, ijtimoiy-madaniy shakllanishning dinamikligi, iste'molchilar va xodimlarning talablarining kuchayishi, giperraqobat inqirozli hodisalar va turli etnik nizolarning kuchayishiga olib keladi. Hozirgi vaqtda jahon ijtimoiy-madaniy taraqqiyoti davrlarining yangi ijod (ijodiy) davriga o'zgarishi kuzatilmoqda. Bu xulosa yaponiyalik yetakchi tadqiqot markazi Nomura tadqiqot instituti (NRI) tadqiqotchilari tomonidan taqdim etilgan. Shu bilan birga, bunday ziddiyatli vaziyat yuzaga kelishini ta'kidlash mumkin.

Dunyo bir vaqtning o'zida bir nechta davrlarning o'zaro kelishi va mavjudligi tufayli yuzaga keladi, ya'ni hozirgi vaqtda postindustrial (axborot) jamiyatining shakllanish jarayoni sodir bo'lmoqda, garchi vaqtning sanoat davri sifat jihatidan yangi shaklda taqdim etilgan bo'lsada, inson resurslari sifat jihatidan yangi darajaga ko'tariladi. Yangi ijodiy iqtisodiyotning asosiy va semantik markazi bunyodkorlik, shaxs yaratadigan ma'lum bir g'oyadir. Aynan inson resurslarining ijodiy salohiyati mavjud shakllanishning generativ markazi tomonidan ifodalanadi. Shaxsning ijodiy salohiyati yangilikni keltirib chiqaradi, yangi kashfiyotlar va g'oyalarni keltirib chiqaradi, murakkab muammolarni samarali hal qila oladi, eng muhimi, ularni qat'iy va darhol amalga oshiradi. Bunday yondashuvda endi axborot emas, balki yangi g'oyalarni yaratuvchi va ularni hayotga tatbiq etuvchi ijodkor odamlar asosiy rol o'ynaydi. Shu bilan birga, aynan ijodkorlik shaxsning hisoblangan resursi, mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy va ijtimoiy-madaniy rivojlanishining harakatlantiruvchi omilidir.

Shu bilan birga, zamonaviy iqtisodiyotda bunyodkorlik nafaqat mamlakat iqtisodiy barqarorligining asosiy omili, balki jamiyat, mintaqa, shaxs va